

Nr 114.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1925 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning dels av Kungl. Maj:ts proposition angående förslag till avtal mellan å ena sidan staten och å den andra envar av städerna Stockholm och Göteborg rörande nämnda städers övertagande av hela sin sinnessjukvård, dels av väckt motion om statsbidrag till anordnande av kommunala sinnessjukhus.

(3:e avd.)

I en till riksdagen den 13 mars 1925 avlåten proposition, nr 150, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag, föreslagit riksdagen, att bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar ingå avtal med envar av städerna Stockholm och Göteborg rörande nämnda städers övertagande av hela sin sinnessjukvård i huvudsaklig överensstämmelse med de vid statsrådsprotokollet fogade förslag härutinnan med av departementschefen i samma statsrådsprotokoll angivna jämkningar.

Beträffande utredningen i ämnet och de ifrågasatta avtalsförslagen får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet jämte därtill fogade bilagor.

De jämkningar i de uppgjorda avtalsförslagen, som av departementschefen föreslagits, äro föranledda av bland annat följande av hälsovårdsnämnden i Stockholm framställda och av stadsfullmäktige därstädes biträdda erinringar:

Tredje stycket av § 6 hade erhållit en formulering, som med ordagrann tolkning skulle leda till det orimliga resultatet, att staden under den första övergångstiden finge vidkännas avdrag å platsvärdet för ett större antal platser, än för vilket platskostnadsbidraget skulle utgå. För undvikande av en sådan tillämpning, vilken delegerade ej syntes hava åsyftat, föresloge nämnden, att ifrågavarande stycke gäves följande lydelse: »För de första — — belagd plats. Värdet för vårdplats skall dock reduceras med en tredjedel, om det sålunda beräknade antalet vårdplatser understiger det enligt samma grunder beräknade antal vårdplatser, som under sista året före avtalets ikraftträdande å statshospitalen belagts av i staden hemortsberättigade patienter, tillhörande den kategori, som avtalet omfattar, och eljest med en tredjedel för så stort antal vårdplatser, som motsvarar sist angivna antal.»

Formuleringen av *andra stycket av § 10* skulle kunna giva anledning till den tolkningen, att bestämmelsen avsåge en rättighet för statshospitalen men icke någon skyldighet för dem att under övergångstiden mottaga i staden hemortsberättigade patienter. Då en sådan tolkning skulle försätta staden

i en synnerligen brydsam situation, hemställdes, att stycket skulle förtydligas genom följande formulering; »Efter avtalets ikraftträdande skola, i den mån staden så fordrar, under en tid av åtta år i staden hemortsberättigade sinnessjuka vårdas å statens anstalter för sinnessjuka i den utsträckning, som gäller vid avtalets ikraftträdande. Efter — — — bestämmelser».

Då de gjorda anmärkningarna icke på något sätt innebära rubbning av grunderna för avtalen utan endast avse förtydligande av föreslagna bestämmelser, har departementschefen icke velat motsätta sig, att de vid avtalens definitiva utformande vinna beaktande.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande proposition har utskottet till behandling förehått en inom andra kammaren av *herr E. Fast m. fl.* väckt motion, nr 68, vari hems tällts, att riksdagen måtte besluta, att statsbidrag skall utgå till anordnande av kommunala sinnessjukhus enligt följande principer:

1) vid nybyggnad med halva byggnadskostnaden, dock högst 2,000 kronor för varje sjukplats;

2) vid inköp och omändring av äldre byggnad med hälften av köpesumman och av omkostnaden för förändringsarbetena, dock högst 1,500 kronor för varje sjukplats;

3) vid omändring av byggnad, som redan är i vederbörandes ägo, med halva omkostnaden för ändringsarbetena, dock högst 1,000 kronor för varje sjukplats;

4) för erhållande av statsbidrag kräves, att såväl ritningar som anstaltens övriga anordningar äro godkända av medicinalstyrelsen;

5) städer, vars folkmängd uppgår till 40,000 eller som utträtt ur lands-
ting, kunna ej erhålla statsbidrag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Såvitt utskottet kunnat finna, får det av de i propositionen omförmälda särskilda delegerade uppgjorda förslaget till avtal mellan staten, å ena sidan, samt städerna Stockholm och Göteborg, å andra sidan, angående städernas övertagande av hela sin sinnessjukvård, på sätt jämväl medicinalstyrelsen och departementschefen framhållit, anses väl avvägt; och vill utskottet alltså tillstyrka en uppgörelse på det föreliggande avtalsförslagets grund.

Utskottet vill särskilt framhålla de fördelar, som för utvecklingen av statens sinnessjukvård skulle följa av den föreslagna överenskommelsen samt den möjlighet att inrätta sin sinnessjukvård på lång sikt och efter ett mera planmässigt system, överenskommelsen för städerna skulle innebära.

Då de uppgjorda avtalsförslagen med däri av departementschefen ifrågasatta jämkningar icke heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet, som inhämtat, att stadsfullmäktiges i Stockholm och Göteborg beslut i fråga om godkännande av de av förenämnda delegerade uppgjorda avtalen

Utskottets
yttrande.

numera vunnit laga kraft, tillstyrka riksdagen att lämna det av Kungl. Maj:t äskade bemyndigandet.

Vad angår ovanberörda av herr Fast m. fl. väckta motion, vill utskottet erinra, att medicinalstyrelsen i sin i förevarande proposition omförmälda skrivelse den 12 oktober 1920 ansett sig icke kunna tillstyrka en av svenska fattigvårdsförbundet gjord framställning om åtgärders vidtagande för en utredning angående sinnessjukvårdens uppdelning mellan å ena sidan staten och å andra sidan landsting, eventuellt större kommuner, i huvudsaklig avslutning till vissa av fattigvårdsförbundet angivna principer, utan har styrelsen hållit före, att den strävan, som hos oss hittills gjort sig gällande, nämligen att vård å statsanstalt borde beredas alla de sinnessjuka, som över huvudtaget behövde anstaltsvård, borde fullföljas och platsbristen avhjälpas genom nyanskaffning av statsplatser. Under det att styrelsen sålunda ansett sig böra avstyrka förslag om en uppdelning av sinnessjukvården inom ett län eller en kommun i statsvård för en del av de sjuka och statsunderstödd läns- eller kommunalvård för en annan del, fann styrelsen däremot starka skäl tala för vidtagandet av den anordning, som i den ovan behandlade propositionen ifrågasatts. Till den ståndpunkt medicinalstyrelsen sålunda till detta spörsmål intagit, ansluter sig ock utskottet, och kan utskottet alltså icke biträda motionärernas förslag.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

I) att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar ingå avtal med envar av städerna Stockholm och Göteborg rörande nämnda städers övertagande av hela sin sinnessjukvård i huvudsaklig överensstämmelse med de vid statsrådsprotokollet över socialärenden den 13 mars 1925 fogade förslag härutinnan med de av departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll angivna jämkningar; samt

II) att herr Fasts m. fl. ovanberörda motion icke måtte vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 22 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtande nr 113.